

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

DAŇOVÁ INFORMACE

Promlčecí lhůty k opravným položkám u pohledávek po lhůtě splatnosti

Zákonným opatřením Senátu č. 344/2013 Sb. došlo s účinností od 1.1.2014 ke změnám podmínek uplatňovaných při tvorbě zákonných opravných položek k nepromlčeným pohledávkám po lhůtě splatnosti od roku 2014 dle ustanovení § 8a zákona 593/1992 Sb. o rezervách a opravných položkách v platném znění.

Upozorňuji, že uvedené změny § 8a zákona o rezervách a opravných položkách, vyhlášené s účinností od roku 2014, se však podle přechodných ustanovení zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb. uplatní až u pohledávek **vzniklých po 1.1.2014**. Nejedná se tedy o termín splatnosti pohledávky, ale termín jejího skutečného vzniku bez ohledu na stanovenou lhůtu splatnosti vzniklé pohledávky. Současně upozorňuji, že pro pohledávky **vzniklé před 1.1.2014**, tedy před nabytím účinností zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., platí nadále ustanovení § 8a zákona o rezervách a opravných položkách platné do 31.12.2013, a to i pro pohledávky vzniklé koncem roku 2013, jejichž splatnost byla stanovena až na počátku roku 2014.

Podle novelizovaného ustanovení § 8a zákona o rezervách a opravných položkách, platného od 1.1.2014, je možno vytvářet zákonné opravné položky ve výši:

- 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávek, pokud od konce sjednané doby splatnosti uplynulo 18 měsíců,
- 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávek, pokud od konce sjednané doby splatnosti uplynulo 36 měsíců.

Žádné jiné podmínky pro tvorbu uvedených opravných položek již nejsou stanoveny.

Pokud by však měla být tvořena opravná položka ve výši 100 % hodnoty pohledávky až po uplynutí 36 měsíců od splatnosti, došlo by již podle ustanovení § 629 zákona č. 89/2012 Sb. – Občanský zákoník (platný od 1.1.2014) k uplynutí tříleté promlčení lhůty, pohledávka by se tak stala promlčenou a tím by **nebylo možno** s ohledem na obecné podmínky pro tvorbu opravných položek k pohledávkám dle § 8a zákona o rezervách a opravných položkách, **k promlčené pohledávce vytvářet opravnou položku vůbec**.

Uvedená problematika tvorby opravných položek k pohledávkám v návaznosti na promlčecí lhůtu, jakož i problematika pojmů „*vznik pohledávky*“ a „*splatnost pohledávky*“ by měla být odstraněna změnou zákona o rezervách a opravných položkách, provedenou **zákonem č. 267/2014 Sb.**

Podle novelizovaného ustanovení § 8a zákona o rezervách a opravných položkách, platného **od 1.1.2015**, je možno vytvářet zákonné opravné položky ve výši:

- 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávek, pokud od konce sjednané doby splatnosti uplynulo 18 měsíců,
- 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávek, pokud od konce sjednané doby splatnosti uplynulo **30 měsíců**.

Zkrácení lhůty pro tvorbu opravné položky ve 100 % výši z původních 36 měsíců na 30 měsíců může odstranit problém s promlčením pohledávky.

Pokud by se však firma zabývala tvorbou opravných položek k pohledávkám až v rámci zpracování roční účetní závěrky na základě inventarizace pohledávek, mohly by být uvedené pohledávky v tuto dobu již promlčené, což by znemožňoval tvorbu 100 % opravných položek k těmto pohledávkám. V těchto případech lze doporučit řešit problematiku tvorby opravných položek a jejich případného zrušení před promlčením, včetně případného odpisu pohledávek, již v průběhu příslušného účetního a daňového období v návaznosti na ustanovení § 8a zákona o rezervách a § 24 odst. 2 písm. y) zákona o daních z příjmů.

I když se z hlediska ustanovení § 55 odst. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb. – prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví, opravné položky k majetku vytvářejí pouze na základě inventarizace majetku, zpravidla k 31.12. příslušného roku, připouští ustanovení § 55 odst. 2 vyhlášky 500/2002 Sb. tvořit opravné položky dle zákona 593/1992 Sb. o rezervách a opravných položkách. Tento zákona však žádnou podmínku inventarizace pro tvorbu opravné položky k nepromlčeným pohledávkám nestanoví a proto by bylo zřejmě možné tyto opravné položky tvořit i v průběhu účetního období bez návaznosti na provedenou inventarizaci. Avšak pro posílení právní jistoty účetních jednotek lze v návaznosti na ustanovení § 55 odst. 1 citované vyhlášky doporučit provedení mimořádné inventarizace pohledávek (periodické inventarizace) ve smyslu ustanovení § 30 zákona 563/1991 Sb. o účetnictví.

Přechodná ustanovení zákona 267/2014 Sb. pak upřesňují, kterých pohledávek se tvorba opravných položek k pohledávkám podle tohoto zákona týká, přičemž je zde opět uvedeno pojem „**pohledávky splatné**“ a nikoliv „pohledávky vzniklé“.

Na základě těchto přechodných ustanovení, jakož i s přihlédnutím k obsahu důvodové zprávy k zákonu 267/2014 Sb., lze konstatovat následující závěry:

- pro pohledávky splatné (nikoliv vzniklé) po 1.1.2015 se vztahuje pouze ustanovení zákona § 8a zákona o rezervách a opravných položkách ve znění platném po 1.1.2015,
- pro pohledávky **vzniklé po 1.1.2014** (bez ohledu na jejich stanovenou splatnost) se uplatní ustanovení § 8a zákona o rezervách a opravných položkách ve znění platném od 1.1.2014 nebo se může poplatník rozhodnout, že u pohledávky **splatné po 1.1.2014** použije ustanovení § 8a zákona o rezervách a opravných položkách ve znění platném po 1.1.2015,
- pro pohledávky vzniklé nebo splatné do 31.12.2013 se použije ustanovení § 8a zákona o rezervách a opravných položkách ve znění platném do 31.12.2013.

Vzhledem k složitosti posuzování podmínek pro tvorbu opravných položek k pohledávkám od roku 2014 doporučuji věnovat této problematice zvláštní pozornost.

Ing. Vladimír ŠRETR - daňový poradce

V Ústí nad Labem dne 23.2.2015